

Oponentský posudek diplomové práce

Název práce: Systém vzdělávání dospělých ve zdravotních a sociálních službách zaměřených na péči o seniory.

Autorka: Alena Waageová

Rok: 2009

Oponent: MUDr. Zdeněk Kalvach, CSc

Datum zpracování posudku: 1. 6. 2009

Téma práce: Téma práce je vysoce aktuální a naléhavé s ohledem na stárnutí populace, přibývání dlouhověkých osob a tím i na rostoucí potřebu kvalifikovaných pracovníků v daných službách.

Formální zpracování: Práce má rozsah 103 stran (vlastní práce bez literatury a seznamu příloh 97 stran). Je zpracována pečlivě standardním způsobem a doplněna 11 rozsáhlejšími přílohami. Názornosti textu napomáhá řada graficky kvalitně zpracovaných schémat, diagramů i dokumentačních fotografií. Je uvedeno 53 relevantních a aktuálních literárních odkazů.

Na řadě míst je dvojí odkazování – slohové uvedení zdroje a vzápětí standardní odkaz.

Např.: “Docent Častorál ve svém příspěvku uvádí faktory odlišující klasické vzdělávání od učící se organizace (Častorál in Moderní řízení, 2008“ – strana 64.

Metodické pojetí: Práce je členěna do čtyř kapitol. Obvyklá struktura teoretické a praktické části je nahrazena orientací na obecné problémy (kapitoly 1 a 2: Systém vzdělávání ve zdravotnických a sociálních službách, Organizace a proces změny) a na aktivitu Gerontologického centra Praha (kapitoly 3 a 4: Návrh systému vzdělávacích aktivit organizace GC, Praktická implementace systému vzdělávacích aktivit v GC).

Autorka tak zvolila deskriptivní postup s nahromaděním a utříděním značného množství informací s ohledem na praktické potřeby a zájmy instituce usilující o zapojení do systému vzdělávání. Široký záběr ovšem vylučuje úsilí o úplnost získávaných a analyzovaných informací. Jde tedy o určitý výsek informací.

V konceptu kritického myšlení (vědecké práce) je však užitečné uvést nejen výběr informací, ale také rozpornost názorů, jejichž analýzou a vlastní zkušeností (experimentální, z praktické

činnosti) se pak lze přiklonit k tomu či onomu postupu, potvrdit či zpochybnit určité předpoklady, obavy, cizí zkušenosti.

Proto by práci mohlo pomoci i klasičtější členění s teoretickým úvodem, rešerší současné situace (více názorů na vzdělávání a jeho kvalitu včetně alespoň některých zahraničních pojetí), vlastními zkušenostmi, diskusí konfrontace „rešerše versus vlastní zkušenost“ a posléze se závěrem. Příkladem jisté neujasněnosti je např. prolínání obecné teorie (Porterův model pěti sil) do kapitoly 3: Návrh systému vzdělávacích aktivit organizace GC. Také závěr je velmi stručný a směšuje výstupy práce s vysvětlováním, proč a jak byla práce pojmána.

Věcné posouzení: K věcnému posouzení mám jen několik okrajových poznámek. Faktografie je utříděna zajímavě, zkušenosti Gerontologického centra jsou přehledné a nemám k nim žádné výhrady.

V přehledu vzdělávacích aktivit není v souvislosti s IPVZ uvedena Škola veřejného zdravotnictví, i když právě ta dlouhodobě pořádá velmi významné a navštěvované kurzy s gerontologickou multidisciplinární tematikou vzdělávající i sociální profese, zatímco kabinet geriatricie se tradičně zaměřuje na vzdělávání lékařů.

Není uvedena řada významných institucí zapojených do celoživotního vzdělávání a akreditujících jednotlivé školicí akce – např. Česká lékařská komora či Česká asociace sester. Podrobnější zmínku by si zasloužil alespoň nástin organizací pořádajících regionální kurzy celoživotního vzdělávání zahrnující i zdravotní a sociální služby – např. Vzdělávací centrum pro veřejnou správu.

Autorka uvádí, že klíčovým obdobím pro rozvoj geriatricie v ČR bylo období 1980-1990, což není přesné. Klíčová byla 70. léta, kdy byl na nejvyšší stranické a státní úrovni vyhlášen jako jeden z pěti prioritních, tzv. celospolečenských, programů také Celospolečenský program péče o staré a dlouhodobě nemocné, který ukotvil kontroverzní systém LDN, tzv. geriatrických sester atd. geriatricie byla tímto pojetím ztotožněna s dlouhodobou ošetrovatelsko sociální problematikou.

Sociální práce se zaměřením na seniory, včetně tzv. přípravy na stáří, byla v 70. a 80. letech systémově především proklamativní a výrazně paternalisticky deformovaná, i když docházelo k budování zoufale chybějících kapacit formou megaústavů a i když existovaly „ostrůvky pozitivní deviace“ – např. pracoviště dr. Šiklové či Schimmerlingové – a i když řada lidí ve zdravotních a sociálních službách pracovala s velkým osobním nasazením a s invencí.

Dotaz na autorku pro diskusi: Jaké problémy při realizaci vzdělávacích aktivit v organizaci GC považuje za nejzávažnější a nejpoučnější?

Hodnocení: Oponovanou práci hodnotím pozitivně jako „velmi dobrou“ a doporučuji její úspěšné obhájení.

V Praze dne 1. 6. 2009

MUDr. Zdeněk Kalvach, CSc.